

Abans dels Soprano

Xavier Pla

Amb pocs mesos de diferència, Edicions de 1984 ha publicat dues novel·les de l'escriptor nord-americà John Fante (1909-1983), *Plens de vida* i *La germanadat del raïm*, totes dues traduïdes per Martí Sales. Encara que la primera es va publicar el 1952, i la segona, 25 anys després, tots dos llibres recreen sempre el mateix món, el de l'autor: les dificultats de la immigració italiana per a fer-se un lloc als Estats Units d'Amèrica i per a veure que s'acomplia el desitjat somni americà. La base comuna és autobiogràfica, viscuda, amb personatges creïbles, divertits i espavilats que arrosseguen un patetisme amable, no gens sòrdid, que viuen en un món de fracassats en què, sense necessitat de caure en la delinqüència, només els petits detalls hedonistes de la vida quotidiana (el vi, la cuina, el sexe, el joc) aconseguen fer oblidar per un moment la tristesa i la duresa d'una realitat hostil. Fante sap girar tots els tòpics que envolten la vida de la segona generació italiana a Califòrnia amb una naturalitat envejable, i així els seus llibres s'omplen de famílies que mantenen unes xarxes complexes però inalterables, amb la presència gairebé inquietant d'una mare religiosa a la cuina que domina sentimentalment tota la tropa de fills i un pare incompetent que viu al cafè, no para de beure i jugar, i no fa més que donar lliçons als seus fills. Curiosament, l'editorial Empúries va publicar (1988) el llibre més famós de Fante, *Pregunta-ho a la pols*, en una traducció de Joan Ayala i amb el conegut pròleg de Charles Bukowski, i llavors no va obtenir l'acollida excel·lent d'enguany.

Sembla clar que la feina que durant anys va fer Fante com a guionista a Hollywood i la seva mateixa experiència de trasllat, adaptació i supervivència a Los Angeles van beneficiar molt la seva dedicació a la novel·la. A *La germanadat del raïm*, els diàlegs són divertits, eficaços

La germanadat del raïm

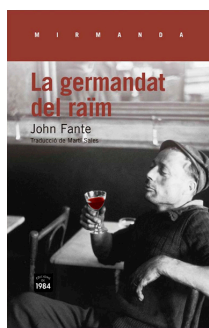
JOHN FANTE

Traducció de Martí Sales

Edicions de 1984

Barcelona, 2013.

192 pàgines / 15 euros

i versemblants. El llibre s'obre amb una extraordinària conversa telefònica entre dos germans sorpresos per la decisió de la seva mare de deixar el marit, a qui acusa d'adulteri. En poques pàgines, queda ben dibuixada la personalitat del pare, Nick Molise, un home baix i rabas-

EL TEMPS

John Fante

sut, físicament molt semblant al *dictador*, nascut en una família pobríssima dels Abruços, on només menjaven pa i ceba, i emigrat dolorosament a Denver per a treballar-hi com a paleta, fuster i guixaire. Orgullós, presumit, rondinaire, faldiller, discutidor, el patriarca dels Molise havia construït amb les mans gairebé tot el poble de San Elmo i passejava els seus fills per a mostrar-los les seves *obres completes*: la biblioteca pública, l'església metodista, l'edifici de bombers, etc. La satisfacció d'aquest artesà italià, que confia que els seus edificis duraran mil anys, només queda contrarestatada per l'amargor de comprovar que cap dels seus no serà ni paleta ni catòlic. Sobretot Henry, l'escriptor ("Em va deixar a l'estacada. Va abandonar el seu propi pare"), que arriba des de Los Angeles per a posar pau a la parella de vells. La immersió en el poble de la seva infantesa el deixa astorat. Tot està igual: sobretot el vell cafè Roma, amb una foto de Marlon Brando, amb la pudor d'oli d'oliva i de parmesà ranci, amb la clientela envellida que juga a pòquer, filosofa sobre les veritats de la vida i es beu el vi californià que fa un dels membres de la *germandat*. Àlter ego de Fante, lector de Dostoievski, el germà escriptor va fugir de la família convençut que "per escriure bé un home ha de tenir una malaltia mortal". La seva, feta de memòria adolorida i tota l'enyorança de l'emigració, li permet evocar els seus anys de joventut i les diverses peripècies per a trobar feina, passar comptes amb el passat familiar i abordar un present que sap que és fet de matèries sensibles, amb una gràcia i una habilitats insuperables.

La proposta de construir un fumador de carn de cérvol reviscola el pare abans de la derrota final. Que no perd ocasió per a demanar al fill díscol que per uns quants dies s'oblidi de la famosa *tripa milanese*, que la seva mare prepara al forn de casa, i s'afegeixi a tota la colla de bevedors i grapejadors impenitents. L'última gran juguesca de Nick Molise acaba, és clar, malament. L'absurditat i l'emoció, la senzillesa i la veritat s'uneixen en una història en què es compleix aquella dita segons la qual un no pot evitar mai el seu destí.